



TER BESLISSING

Datum
9 juli 2024

Onze Referentie
BZ2403170

Opgesteld door

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

R

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Bijlage(n)
3

nota

Parlementair overzicht verdragen waarover onderhandeld wordt - peildatum 1 juli 2024

Aanleiding

Ingevolge artikel 1 van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen dient ieder kwartaal een overzicht van in onderhandeling zijnde verdragen te worden aangeboden aan de Staten-Generaal en de Staten van Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord met aanbieding aan het parlement van de kwartaaloverzichten van verdragen waarover onderhandeld wordt. De aanbiedingsbrieven, ter begeleiding van de lijsten 1 en 2, gaan u hierbij ter tekening toe.

Kernpunten

- Lijst 1 bevat een overzicht van de verdragen in onderhandeling die nieuw op de lijst (peildatum 1 juli 2024) staan vergeleken met de vorige lijst (peildatum 1 april 2024), aangevuld met de informatie over de strekking ervan.
- Lijst 2 bevat een overzicht van alle verdragen waarover onderhandeld wordt, inclusief de nieuwe verdragen (lijst 2) (peildatum 1 juli 2024).
- Zodra onderhandelingen lopen op basis van concrete teksten, wordt een ontwerpverdrag in het overzicht opgenomen.

Toelichting

- De ontwerpverdragen zijn gegroepeerd per departement, per onderwerp en per land of organisatie. Ook hebben de verdragen een vast referentienummer. Het totale aantal verdragen is vermeld aan het einde van de lijst.
- In lijst 2 zijn acht ontwerpverdragen met een sterretje aangemerkt als "politiek belangrijk". Bij politiek belangrijke verdragen wordt het parlement zo volledig mogelijk geïnformeerd over het verloop van de onderhandelingen, rekening houdend met de noodzakelijke vertrouwelijkheid bij de andere verdragspartners. Bij deze nota is een overzicht met achtergrondinformatie bij deze verdragen gevoegd.
- De politiek belangrijke verdragen zijn:
 1. EU verkiezing leden Europees Parlement; verordening (Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties);

2. Raad van Europa (Kader)Verdrag inzake kunstmatige intelligentie, mensenrechten, democratie en de rechtsstaat (Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties);
 3. Toetreding EU tot EVRM (Minister van Buitenlandse Zaken);
 4. EU - Mercosur Associatieakkoord (Minister van Buitenlandse Zaken/Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp);
 5. EU - China Investeringsakkoord (Minister van Buitenlandse Zaken/Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp);
 6. Exploitatie van grensoverschrijdende koolwaterstoffenvelden in de Noordzee (Minister van Klimaat en Groene Groei);
 7. OESO herziening belasting multinationals (Minister van Financiën); en
 8. WHO Internationaal Pandemie-instrument (Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport).
- De wijziging van artikelen en bijlagen van de Internationale Gezondheidsregeling (2005) is op 1 juni 2024 in Genève tot stand gekomen en wordt niet meer vermeld in de lijst van ontwerpverdragen en het overzicht met achtergrondinformatie.

Datum
9 juli 2024
Onze Referentie
BZ2403170

Bijlagen:

- Aanbiedingsbrieven ter ondertekening (5x);
- Lijst 1 – nieuwe ontwerpverdragen stavaza 1 juli 2024 met strekking ervan;
- Lijst 2 – alle ontwerpverdragen stavaza 1 juli 2024;
- Overzicht met achtergrondinformatie over politiek belangrijke verdragen.

Achtergrondinformatie bij politiek belangrijke ontwerpverdragen

Peildatum 1 juli 2024

INLEIDING

Dit overzicht bevat ontwerpverdragen die op de parlementaire ontwerprijsten als politiek belangrijk zijn gemarkeerd. Dit zijn verdragen waarin vanuit het parlement interesse bestaat en waarover reeds met het parlement is gecorrespondeerd.

POLITIEK BELANGRIJKE VERDRAGEN OP PARLEMENTAIRE ONTWERPLIJSTEN

1. EU-verkiezing leden Europees Parlement (hierna: EP); verordening (BZK)

- De Akte betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers in het EP door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen uit 1976 (hierna: de Kiesakte) is reeds meerdere keren gewijzigd. Aanleiding voor de huidige onderhandelingen in de Raad van de EU (hierna: Raad) over een herziening van de Kiesakte vormt een voorstel van het EP van 3 mei 2022, met als doel de democratische dimensie van de verkiezing van zijn leden te versterken en hierbij de betrokkenheid van de kiezers te vergroten.
- Uiteindelijk dient de Raad het voorstel vast te stellen met eenparigheid van stemmen en door goedkeuring van het EP te krijgen. Daarna is voor de inwerkingtreding ook de goedkeuring door alle EU-lidstaten overeenkomstig hun eigen nationale procedures nodig.
- In juni 2022 zijn in Raadsverband de gesprekken gestart over de Kiesakte. Nederland heeft bij de onderhandelingen steeds geïntervenieerd conform het kabinetsstandpunt en de uitkomst van het debat met de Tweede Kamer (hierna: TK), beide van juni 2022.
- Het is op dit moment onduidelijk wanneer een definitief besluit over dit initiatiefvoorstel van het EP verwacht kan worden binnen de Raad. Het Zweedse voorzitterschap heeft in mei 2023 een vragenlijst uitgezet onder lidstaten om de bezwaren in kaart te brengen. Nederland heeft hierop gereageerd conform het met de Kamer besproken kabinetsstandpunt en de uitkomsten van het debat in de TK.
- Verschillende lidstaten hebben bezwaren tegen elementen uit het voorstel, waaronder transnationale lijsten, stemmen per brief en een vaste verkiezingsdag.
- Tijdens de Raad Algemene Zaken van 15 november 2023 heeft het Spaanse voorzitterschap geconcludeerd dat er bereidheid onder lidstaten bestaat om door te spreken over niet-contentieuze onderdelen van het voorstel. Op technisch niveau zal er daarom gesproken worden over onderdelen zoals het tegengaan van dubbele stemmen en de toegankelijkheid van stemlocaties voor mindervalide stemgerechtigden. Aangezien het kabinet waarde hecht aan de vergroting van de democratische legitimiteit van de EU middels dit initiatiefvoorstel, heeft Nederland de voortzetting van de discussie gesteund.
- Het Belgisch voorzitterschap heeft deze discussie vervolgd. Zo is er op technisch niveau gesproken over een aantal deelonderwerpen uit het voorstel, te weten: selectie van kandidaten en geslacht (cluster 3); publicatie van de verkiezingsuitslag (cluster 4) en gemeenschappelijke standpunten m.b.t. verkiezingscampagnes (cluster 5).
- Uit deze discussie concludeerde het voorzitterschap dat er nog teveel bezwaren bestaan bij lidstaten. Het Belgisch voorzitterschap stelt voor de discussie onder het Hongaarse voorzitterschap op technisch niveau per cluster voort te zetten.

2. (Kader)Verdrag van de Raad van Europa (hierna: RvE) inzake kunstmatige intelligentie, mensenrechten, democratie en de rechtsstaat (BZK)

- Het (Kader)Verdrag van de RvE inzake kunstmatige intelligentie en mensenrechten, democratie en de rechtsstaat stelt fundamentele principes en regels vast die ervoor moeten zorgen dat het ontwerp, de ontwikkeling en toepassing van kunstmatige intelligentie systemen (hierna: AI-systemen) in overeenstemming zijn met mensenrechten, democratie en de rechtsstaat. Het toepassingsgebied omvat zowel publieke als private aanbieders en gebruikers van AI-systemen, waarbij de publieke sector volledig onder dit verdrag valt, maar het aan verdragspartijen zelf is om te bepalen op welke manier de private sector aan de bepalingen van het verdrag moet voldoen. Het verdrag bevat fundamentele beginselen die gewaarborgd moeten worden bij de ontwikkeling en het gebruik van AI-systemen, ter bescherming van de rechten van burgers. Hierbij valt te denken aan de bescherming tegen discriminatie en procedurele waarborgen die onder meer burgers het recht geven om in beroep te kunnen gaan tegen besluiten die met behulp van AI-systemen zijn genomen..
- De onderhandelingen over het verdrag hebben plaatsgevonden binnen het Comité voor Kunstmatige Intelligentie (hierna: CAI) van de RvE, en zijn in de week van 11 maart 2024 afgerond.
- De tekst is het resultaat van twee jaar onderhandelingen met de lidstaten van de RvE en waarnemersstaten (zoals Canada, de Verenigde Staten en Japan).
- Gezien de overlap tussen dit verdrag en de EU-regels op het gebied van AI (met name de AI-verordening), zijn de EU-lidstaten het in november 2022 eens geworden over een mandaat dat de Europese Commissie (hierna: EC) een exclusief onderhandelingsmandaat geeft voor onderwerpen die binnen de exclusieve EU-bevoegdheden vallen.
- Dit (Kader)verdrag is op 17 mei 2024 aangenomen door het Comité van Ministers van de RvE tijdens de 133e zitting in Straatsburg, en zal ter gelegenheid van de Conferentie van Ministers van Justitie in Vilnius (Litouwen) op 5 september 2024 ter ondertekening worden opengesteld.
- Momenteel wordt in EU-verband gesproken over goedkeuring en ondertekening. Aan de landen binnen het Koninkrijk zal op korte termijn worden gevraagd of zij medegelding wensen. Nederland onderzoekt momenteel of medegelding voor de BES-eilanden gewenst is.

3. Associatieakkoord EU – Mercosur (BZ/BHO)

- Op 28 juni 2019 heeft de EU met de vier Mercosur-landen, Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay (hierna: Mercosur), op onderhandelaarsniveau overeenstemming bereikt over een handelsdeel bij een breder associatieakkoord (hierna: het onderhandelaarsakkoord).
- In 2021 heeft de EC EU-lidstaten om inbreng verzocht met betrekking tot mogelijke aanvullende afspraken met Mercosur over handel en duurzame ontwikkeling, die de belangrijkste zorgen van de EU over duurzaamheid (met name ontbossing) moeten adresseren. In oktober 2021 heeft Nederland gehoor gegeven aan dit verzoek van de Commissie. De Nederlandse inbreng is met de TK gedeeld.
- Wageningen Universiteit heeft de potentiële effecten van het Mercosur-akkoord op de Nederlandse economie – in het bijzonder op boerenhuishoudens – kwantitatief in kaart gebracht. Op 14 januari 2021 is het eindrapport naar de TK gestuurd. De conclusie is dat Nederland in bescheiden mate zal profiteren van het onderhandelaarsakkoord, inclusief de Nederlandse landbouw, al zijn er ook landbouwsectoren die licht nadelige gevolgen zullen ondervinden.
- De aanvullende duurzaamheidsafspraken met Mercosur zijn geconcretiseerd in een voorstel van de EC om te komen tot een additioneel instrument bij het onderhandelaarsakkoord. De EC heeft dit voorstel in maart 2023 aan Mercosur voorgelegd. Mercosur heeft op 14 september jl. gereageerd op het voorgestelde additioneel instrument.

- Momenteel zijn de EC en Mercosur hierover nog in onderhandeling, evenals over aanvullende wensen van Mercosur die raken aan specifieke onderdelen van het onderhandelaarsakkoord. Aangezien de onderhandelingen nog lopen is besluitvorming in de Raad over het pakket van een onderhandelaarsakkoord met het additioneel instrument nog niet aan de orde.
- In 2023 heeft de TK drie moties (alle PvdD) met betrekking tot EU-Mercosur aangenomen, waarin het kabinet wordt verzocht (1) om aan te geven dat Nederland het EU-Mercosur associatieakkoord zal blokkeren als er bepalingen over landbouw worden opgenomen; (2) om zich tegen splitsing van het EU-Mercosur akkoord uit te spreken en hiertoe brede steun van andere EU-lidstaten te zoeken; (3) om te eisen dat tijdens de onderhandelingen over het EU-Mercosur akkoord de EU-ontbossingsverordening niet wordt ondermijnd. Dit jaar is het kabinet opnieuw verzocht aan te geven een akkoord met daarin landbouw te blokkeren (PvdD en ChristenUnie) en is het kabinet gevraagd het hierboven genoemde onderzoek van Wageningen Universiteit te actualiseren (VVD).
- In Kamerbrieven is aangegeven dat het kabinet pas een positie zal bepalen ten aanzien van een mogelijk associatieakkoord tussen de EU en Mercosur op het moment dat alle daartoe noodzakelijke stukken door de EC ter besluitvorming aan de Raad worden voorgelegd. In de tussentijd zal het kabinet binnen de EU bepleiten dat het EU-Mercosur verdrag een geïntegreerd associatieakkoord blijft.

4. EU – China investeringsakkoord (BZ/BHO)

- De *EU-China Comprehensive Agreement on Investment* (hierna: investeringsakkoord) heeft als doel de Chinese markt beter toegankelijk te maken voor Europese investeerders, bijvoorbeeld door middel van het bewerkstelligen van toegang tot meer sectoren en een gelijk spelveld.
- Het ontwerp-investeringsakkoord dat op 30 december 2020 is gepresenteerd werd onverwacht geaccordeerd door China, met een inspanningsverplichting om openstaande conventies van de *International Labour Organization* – onder meer tegen dwangarbeid – te ratificeren. Dit akkoord zit formeel nog in de fase van juridische opschoning en vertaling.
- Op 22 maart 2021 heeft de EU gerichte sancties aangekondigd tegen Chinese individuen en entiteiten die betrokken zijn bij de mensenrechtenschendingen in Xinjiang. China heeft hierop gereageerd door sancties op te leggen met betrekking tot Europese politici (lees: Europarlementariërs en nationale volksvertegenwoordigers), Europese instanties, en academici.
- Op 20 mei 2021 heeft het EP voor een motie gestemd waarin het uitsloot het ontwerp-investeringsakkoord voor inhoudelijke behandeling te agenderen zolang de sancties tegen Europese politici in stand blijven. Het EP heeft daarbij vermeld dat de mensenrechtensituatie in overweging zal worden genomen bij het behandelen van het investeringsakkoord, ook nadat de sancties opgeheven worden. Hiermee ligt het proces feitelijk stil.
- Formeel is de volgende fase van besluitvorming over het ontwerp-investeringsakkoord goedkeuring door de Raad en het EP. Er zal geen sprake zijn van ratificatie door de lidstaten, omdat het waarschijnlijk een *EU-only* verdrag wordt. Het investeringsakkoord zal namelijk geen bepalingen over investeringsbescherming bevatten (in tegenstelling tot bijvoorbeeld CETA), omdat de Chinese en Europese posities hierover te ver uiteen liggen. Daarom zullen de lidstaten – waaronder Nederland – hun bestaande bilaterale investeringsbescherming behouden onder de huidige tekst van het investeringsakkoord. Verder heeft Nederland officieel nog geen positie ingenomen, omdat er nog geen definitieve tekst van het principeakkoord beschikbaar is.

5. Verdrag inzake de toetreding van de EU tot het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: EVRM) (BZ)

- Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: EU-Hof) heeft in 2014 geoordeeld dat de Ontwerptoetredingovereenkomst die in 2013 was uitonderhandeld tussen de EU en de RvE op een aantal punten onverenigbaar was met het EU-recht.
- Sinds 2020 is heronderhandeld tussen de EU en de RvE om tegemoet te komen aan het advies van het EU-Hof.
- Tijdens de laatste onderhandelingsronde die plaatsvond van 14 tot 17 maart 2023 is een voorlopig akkoord op onderhandelaarsniveau bereikt, mede doordat de EU heeft aangegeven in te zetten op het intern oplossen van bezwaar van het EU-Hof ten aanzien van het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid (GBVB), het laatste openstaande bezwaar.
- Het is noodzakelijk dat de EU een oplossing voor dit bezwaar vindt om tot een finaal akkoord te komen en toetreding van de EU tot het EVRM te realiseren.
- In de EU wordt daarom verder gewerkt aan een oplossing hiervoor. NL steunt – net als de grote meerderheid van lidstaten – een interpretatieve verklaring over het GBVB als mogelijke oplossing. Vaststelling van de verklaring vereist echter consensus. Op dit moment is er geen consensus voor deze oplossing, noch voor een andere oplossing voor het GBVB-bezwaar.
- Zo snel mogelijke toetreding van de EU tot het EVRM wordt binnen de RvE (en ook door de EU-instellingen) breed gedragen.

6. Verdrag betreffende de exploitatie van grensoverschrijdende koolwaterstoffenvelden in de Noordzee (KGG)

- Dit betreft een verdrag met Duitsland over samenwerking op het gebied van exploratie en exploitatie van koolwaterstoffen (aardgas) ten aanzien van projecten in de territoriale zee tussen 3 en 12 zeemijlen (hierna: het Verdrag). Dit betreft, onder andere, het N05-A-veld. Het gasveld N05-A ligt aan beide zijden van de lijn die overeengekomen is in het op 24 oktober 2014 op de Eems gesloten Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland betreffende het gebruik en beheer van de territoriale zee van 3 tot 12 zeemijlen (*Trb.* 2014, 182).
- Het Verdrag is noodzakelijk, omdat er tussen Nederland en Duitsland verschil van inzicht bestaat over de toepassing van al bestaande verdragen tussen beide landen die regelingen bevatten voor de winning van delfstoffen op het continentaal plat. Dit verschil van inzicht houdt verband met het ontbreken van overeenstemming tussen Nederland en Duitsland over de zijwaartse afbakening van de territoriale zee van beide landen.
- Het Verdrag heeft als doel een regeling te treffen voor de gezamenlijke exploitatie van grensoverschrijdende koolwaterstoffenvelden en de verdeling van de daaruit voortvloeiende hoeveelheden gewonnen koolwaterstoffen, kosten en opbrengsten.
- Het Verdrag voorziet in de mogelijkheid van voorlopige toepassing vanaf de datum van ondertekening of op enig moment daarna. De voorlopige toepassing is in het algemeen belang van de gaswinning, de energievoorziening, de leveringszekerheid en het beperken van de importafhankelijkheid van Nederland en Duitsland.
- Inmiddels zijn de onderhandelingen over de tekst van het Verdrag afgerond. Er wordt naar gestreefd om het Verdrag voor het einde van het jaar te ondertekenen.

7. Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (hierna: OESO) herziening belasting multinationals (FIN)

- Meer dan 140 landen van het *Inclusive Framework* (hierna: IF) hebben zich gecommitteerd aan een herziening van het internationale belastingstelsel. Deze herziening bestaat uit twee pijlers.
- Pijler 1 omvat een herverdeling van belastingheffingsrechten over de winsten van de grootste en meest winstgevende multinationals. Op basis van Pijler 1 krijgen de

landen waar deze multinationals veel afnemers of gebruikers hebben extra winsten en heffingsrechten toebedeeld. Dat betekent dat andere landen winsten en heffingsrechten zullen moeten inleveren om te voorkomen dat de herverdeelde winsten dubbel worden belast. De afspraken van deze pijler worden uitgewerkt in een Multilaterale Conventie (hierna: MLC). Pijler 2 bevat afspraken over een wereldwijd minimumniveau van belastingheffing bij multinationals. Voor Nederland zijn de nationale maatregelen opgenomen in de Wet minimumbelasting 2024. Deze wet vormt tevens de implementatie van Richtlijn (EU) 2022/2523 van de Raad van 14 december 2022 tot waarborging van een mondiaal minimumniveau van belastingheffing voor groepen van multinationale ondernemingen en omvangrijke binnenlandse groepen in de Unie (PbEU 2022, L 328/1).

- Als onderdeel van Pijler 2 is een modelbepaling ontwikkeld voor bilaterale belastingverdragen, de "*Subject to Tax Rule*" (STTR). Deze STTR zorgt ervoor dat landen bepaalde uitgaande betalingen in afwijking van andere (bestaande) afspraken in belastingverdragen tot een nu afgesproken maximum kunnen belasten als deze in het land van ontvangst onvoldoende worden belast. IF-landen die de betreffende bepalingen onvoldoende belasten hebben zich er politiek aan gecommitteerd om een STTR op te nemen in verdragen met ontwikkelingslanden als deze daarom verzoeken. Aangezien Nederland de betreffende betalingen in principe voldoende belast, is het de vraag of ontwikkelingslanden zullen verzoeken om de STTR te implementeren in Nederlandse verdragen. In dat geval kan de implementatie bilateraal plaatsvinden of via een Multilateraal Instrument (het STTR-MLI). Voor dit STTR-MLI is op 19 september 2024 een ondertekeningsceremonie gepland. Daarbij zijn ook landen uitgenodigd die de STTR niet hoeven te implementeren (omdat zij de betreffende betalingen voldoende belasten); zij kunnen een ondersteunende verklaring ondertekenen. De beslissing om al dan niet deel te nemen aan deze ceremonie is aan het nieuwe kabinet.
- De TK en de EK hebben interesse getoond in dit IF-project en wordt om die reden door de staatssecretaris Fiscaliteit & Belastingdienst nauw geïnformeerd over de onderhandelingen en voortgang met betrekking tot beide Pijlers. Op 11 juni 2024 hebben beide kamers een brief ontvangen over de ontwikkelingen omtrent de herziening van het internationale belastingstelsel.

8. WHO Internationaal Pandemie-Instrument (VWS)

- Op 1 december 2021 hebben de leden van de Wereldgezondheidsorganisatie (hierna: WHO) gezamenlijk overeenstemming bereikt over het starten van onderhandelingen over de totstandkoming van een internationaal instrument met betrekking tot pandemische preventie, paraatheid en respons. Hiertoe is een *Intergovernmental Negotiation Body* (INB) opgericht waarin alle WHO-lidstaten zijn vertegenwoordigd.
- Onderwerpen die in het Pandemie-Instrument opgenomen zouden kunnen worden, zijn onder meer een *One Health*-aanpak, eerlijke toegang tot medicijnen, vaccins en medische hulpmiddelen, het delen van data en materialen over genoomreeksen, en versterking van de mondiale capaciteiten en financiering voor pandemische preventie, paraatheid en respons.
- De afgelopen twee jaar is er intensief onderhandeld over de concept-verdragstekst, maar het is niet haalbaar gebleken om deze onderhandelingen voor de gestelde deadline op de 77^e Wereldgezondheidsvergadering (WHA) in mei 2024 af te ronden.
- Op de 77^e WHA is daarom door de 194 lidstaten van de WHO besloten tot het verlengen van het mandaat van de *International Negotiation Body* (INB) met een termijn van maximaal één jaar of indien mogelijk tot aan een speciale sessie van de WHA eind 2024. Daarbinnen is men voornemens verder te onderhandelen over het pandemie-instrument en te komen tot een definitief onderhandelingsresultaat en een definitief pandemie-instrument. Enkele belangrijke aspecten van het pandemie-instrument zullen vervolgens naar verwachting verder uitgewerkt worden in een of meer nog te onderhandelen instrumenten onder het pandemie-instrument.

- Dit verdrag krijgt al geruime tijd de nodige aandacht van de Tweede Kamer. Het Ministerie van VWS houdt de Kamer dan ook actief op de hoogte van de ontwikkelingen rond dit verdrag. Op 21 mei 2024 heeft er in aanloop naar de 77^e WHA nog een plenair debat in de Tweede Kamer plaatsgevonden op initiatief van de BBB, in reactie op een brief die de Minister van Medische Zorg aan de Tweede Kamer had gestuurd over een eerder aangenomen motie van Kamerlid Keizer ten aanzien van het pandemie-instrument.